

JEDNO OD NAJPOZNATIJIH DALMATINSKIH RENESANSNIH OSTVARENJA OPET U KORČULI

ANDRIJIĆEV CIBORIJ VRAĆEN U SVETOG MARKA nakon četiri godine i milijun uložениh kuna

➔ Osim restauracije postojećih elemenata, restauratorski tim je od vrničkog kamena, tradicionalnim alatima i tehnikama, morao isklesati i osam novih elemenata završnog krovića jer je biskup Kosirić potkraj 18. stoljeća uklonio četvrti kat kupole i na vrh postavio drvenu skulpturu Isusa Krista

Korčulani su u utorak navečer u prepunoj katedrali sv. Marka, nakon duge četiri godine restauracije dočekali Andrijićev ciborij, jedno od najpoznatijih renesansnih ostvarenja u Dalmaciji i šire. Projekt restauracije ciborija vrijedan je gotovo milijun kuna.

DORA LOZICA

Četiri vitka stupa na kojima stoji višekratni oktogonali krov, u potpunosti isklesan od vrničkog kamena, zaštitni je znak romaničke katedrale sv. Marka u Korčuli. Nastaje krajem 15. stoljeća, a djelo je majstora Marka Andrijića koji je za 115 dukata isklesao prvi ciborij u Hrvatskoj. Iako je kupolasta vizura ciborija bila moderna i uobičajena u renesansi, tek nakon korčulanskog ciborija nastaje trogirski, a onda i brojna slična talijanska ostvarenja.

Čest stoljeća nakon toga, župnik don Frano Kuraja zaključio je kako bi bilo dobro poćrnjeli ciborij malo laserski počistiti, ali ono što je uslijedilo nakon snimke postojećeg stanja djelatnika Restauratorskog odjela u Spli-

tu, Hrvatskog restauratorskog zavoda, nije očekivao.

– Došli smo pregledati ciborij, međutim priča se vrlo brzo zakomplicirala. Nakon što smo započeli sa čišćenjem cementnih sljubnica, otvorili su se procijepi zamaskirani cementnim fugama, koje nismo očekivali. Konstrukcija je bila nestabilna i nesigurna, povezana željeznim trnovima i drvenim kajlama, koje su tijekom vremena i potresa popustile. Došlo je do brojnih pomicanja i pukotina, a nakon što je ciborij pregledao statičar, rekao nam je da ne čekamo ni minute, alarmantno je bila potrebna restauracija – otkriva nam Ivan Sikavica, dipl. restaurator i konzervator Zavoda u Splitu, Odjela za kamenu plastiku, koji je u Korčuli bio u ulozi voditelja radova na ciboriju.

Tri tone na leđima konzervatora

Upozorenja su shvaćena ozbiljno, pa uskoro započinje dugotrajni i zahtjevan rad na kamenom ciboriju. Sikavica nam otkriva kako su ciborij demontirali jednako kao što ga je Andrijić montirao, komad po komad, a dije-

Konstrukcija je bila nestabilna i nesigurna, povezana željeznim trnovima i drvenim kajlama koje su tijekom vremena i potresa popustile. Statičar nam je rekao da ne čekamo ni minute, kazao je voditelj radova Ivan Sikavica

Tek nakon korčulanskog ciborija nastaje trogirski, a onda i brojna slična talijanska ostvarenja

love su spuštali ručno preko svojih leđa. Sama demontaža, transport do Splita, pa natrag do Korčule i ponovna montaža bila je i više nego izazovna ako uzmemo u obzir da je prosječna težina jednog dijela ciborija između 50 i 80 kilograma, a najte-

RESTAURATORI I KONZERVATORI S DON FRANOM KURAJOM ISPRED CIBORIJA
DORA LOZICA

ži element je kruna od 200 kilograma. Ciborij ima 51 element, a ukupno je težak više od tri tone! U splitskom Odjelu za kamen i plastiku na ciboriju prvo je napravljena detaljna laserska 3D snimka, nakon čega su kompjutorski razgradili elemente i detaljno izračunali točne kutove i razmake otklona i nepravilnosti. Nakon detaljnog fotografiranja i dokumentiranja, uslijedila je dugotrajna rasprava u kojoj je sudjelovao velik broj stručnjaka. Svatko je imao nešto za reći, sugerirati ili istaknuti, bilo da se radi o statici, arhitekturi, kamenu, restauraciji ili klesanju. Nakon brojnih sastanaka i polemika, donesen je zajednički zaključak o restauraciji ciborija, kako bi što više odgovarao originalu.

– U jednom smo se odmah slo-

žili, ovaj projekt je jedinstven događaj u našim karijerama i veliko životno iskustvo. Radim u Zavodu već 15 godina, a neke moje kolege i više od 20 godina, i složili smo se da je restauracija ciborija svima najzahtjevniji i najizazovniji projekt do sada – priznaje nam Sikavica. Osim restauracije postojećih elemenata ciborija, tim je morao isklesati i osam novih elemenata završnog krovića. Ciborij je, naime, potkraj 18. st., pod vodstvom korčulanskog biskupa Kosirića, doživio devastaciju. Biskup je uklonio četvrti kat kupole kako bi, u maniri baroknog hira, na vrh postavio drvenu skulpturu Isusa Krista. Evocirajući vještinu starih majstora, restauratori su od vrničkog kamena, tradicional-

nim alatima i tehnikama, isklesali nove elemente nedostajućeg krovišta i kupole, a vraćena je i kruna koja je posljednja dva stoljeća provela kao donji dio škro-pionice u crkvi sv. Roka i lapidariju Opatske riznice. Projekt je bio zahtjevan i financijski. Većinu sredstava osiguralo je Ministarstvo kulture, a dio sredstava Grad Korčula. Korčulanec je na predstavljanju ciborija pozdravio župnik don Frano Kuraja, predsjednik Gradskog vijeća Marko Skokandić u ime gradonačelnika Andrije Fabrisa, ravnateljica Hrvatskog restauratorskog zavoda Tajana Pleše, dok je kratko predavanje o ciboriju održao dr. sc. Goran Nikšić. Događaj je uvećao i zbor mladih korčulanske Župe sv. Marka. ●